

החוב נתקיימה ירושה דאורייתא, שאלו ואלו עושים בו מצוה לפרוע בו את חוב אביהם, וזו היא ירושתם.

כי פליגי — בן ננס ורבי עקיבא — רק בכתובה אם נעשית היא מותר, ומשום שאת הכתובה הרי נוטלים היוורשים בני השניה בעצמם, ואין הם פורעים חוב אלא נוטלים בתורת גביית חוב, ולא מתקיימת כאן ירושה דאורייתא המתחלקת שוה בשוה בין היוורשים בתורת ירושה.⁽¹²⁾

מתקופה לה רב יוסף על הפירוש שפירשנו בטעמו של רבי עקיבא שהוא משום שאין כאן מותר דינר לקיים בו נחלה דאורייתא:

אי הכי זו שלמדנו בבביתא "רבי עקיבא אומר: **כבר קפצה נחלה**", דמשמע שבטלה מכאן תורת "כתובת בנין דכרין" אינו בדקדוק, שהרי לדבריך אינו כן, כי אילו היה שם "מותר דינר" הרי אף רבי עקיבא היה מודה שבני הראשונה זכאים ל"כתובת בנין דכרין", ואם כן:

מר — בן ננס — **כבר: כתובה נעשית מותר לחברתה, והוא הדין לבעל חוב**; והיות ויש כאן מותר דינר שנגבה בכתובת השניה, הרי שבני הראשונה זכאים ל"כתובת בנין דכרין".

ומר רבי עקיבא — **כבר: אין כתובה נעשית מותר לחברתה והוא הדין לבעל חוב**,⁽¹¹⁾ והיות ואין כאן מותר דינר אחר, לכן אין גובים בני הראשונה את כתובת אמן.

והיינו שאמר רבי עקיבא: כבר בשעה שמת האב בחיי השניה, ומותר ירושתו הלוא תינתן לאשה השניה בכתובתה, ונמצא מותר הדינר הנצרך ל"כתובת בנין דכרין" משועבד לכתובה, לכן אין זוכין בני הראשונה ב"כתובת בנין דכרין".

ואמינא להו אנא [ואמרתיה להם אני] רבה — לרבנן דבי רב:

במותר דינר המשועבד לבעל חוב כולי עלמא — בן ננס ורבי עקיבא — לא פליגי, דהוי מותר, כי אף באותו דינר שנפרע לבעל

מקבלין ולא פורעין, נמצא שאין כאן נחלה דאורייתא; והריטב"א כתב בשם רש"י: ורבי עקיבא סבר אינה כשאר חוב, לפי שיכולין בני השניה לומר: אנו הרי המוציאין שטר חוב והנפרעין, ואין כאן עלינו מצות פריעת בעל חוב, ונמצא שאין כאן נחלה דאורייתא.

ב. ראה תשובת רבינו עקיבא איגר חלק א סימן קפ"ה [הובא בליקוטים כאן] שתמה בזה, כיון שבשעת מיתת האב קודם מיתת אשתו השניה שהיא היתה בעלת החוב הנוטלת מן היוורשים, הרי היה כאן מותר דינר, ואם כן אף שמתה אחר כך יש להם "כתובת בנין דכרין"! ? וראה שם שמפרש באופן אחר.

ב. לשון "נחלה" האמור כאן על כתובת בנין דכרין, מורה שתנא זה סובר "ירתון תנן".

11. כתב הריטב"א: מה שאמרו "והוא הדין לבעל חוב" מסברא בעלמא הוא, ולא שיש על כך ראיה מן המשנה.

12. א. לשון רש"י בביאור החילוק שבין חוב לכתובה, הוא: בבעל חוב כולי עלמא לא פליגי דהוה מותר, הואיל והשטר יוצא על כולם, נמצאו כולם פורעין, והיא נחלה שלהן שעשו בהן מצות פריעת חוב אביהם; כי פליגי בכתובה וכו', רבי עקיבא סבר לאו כשאר חוב דמי, כיון דאינה גופייהו קא שקלי, והלכך הנך בני שניה